

Ragnar – yhteyksien mies

Ragnar Lassinantti oli yliverlainen puhuja, puheen aikana ei tarvittu unilukkaria! Sanat ruokkivat ja sydämet täyttyivät riemastuttavasta ilosta. Hän ehti pitää viitisentuhatta puhetta, joista suuri osa kesti tiiman tai vähän enemmän.

Tornion terästehtaan, Outokummun, juhlassa Ragnarin tehtävänä oli lausua kiitossanat isännille kutsuvieraiden päivällisistä. Puhe oli rajoitettu viideksi minuutiksi. Kunnia-arvoisen vierasjoukon edessä puhuja kuvasi loistavin vertauksin ja kuvin Pohjois-Kalottia. Kun puhe päättyi, presidentti Kekkonen totesi. ”Se oli ennätys, vain 44 minuuttia.” Hän ei murehtinut, vaikka ei ehtinytkään Kemin lentokoneeseen ja puhujalta jäi sanomatta kiitos hyvästä aterialta.

Kyselen kanssanne, mistä sai viisauden mies, joka oli aikansa huutavan ääni Pohjois-kalotilla? Mistä sai voiman mies, joka Joosuan lailla sanoillaan puhalsi kukistaakseen kehityksen estävät muurit? Mitä merkitsi Bodenissa nuorelle sotilaille suomenkieli, kun talonpoika sen kuullessaan huudahti: ”Herra Jeesus, onko täällä ihmisiäkin”?

Kun synnyttämisen aika lähestyi, äiti olisi halunnut avuksi Mäkikyrön kättilön Suomen Pellosta. Matka Nivanpään kautta oli suhteellisen lyhyt. Mutta rajaviskaali ei antanut siihen lupaa, jolloin kättilö ei lähtenyt pitemmälle matkalle. Torppari Elmiina sai auttaa synnytyksessä.

Lapsena Ragnar löysi lyhimmän tien Pellon kirjastoon. Äiti ahmi lukemista omalla äidinkielellään. Ruotsin kirjastossa vasta 1957 oli saatavana suomenkielistä lukemista.

Ragnar oli ylpeä juuristaan, vaikka häntä valtiomiehenä pidettiin ”toisinajattelijana” Suomen ihailijana ja kielen harrastajana. Hän saattoi sanoa lappalaisten puhekielistä ”saameksi poroille, ruotsiksi viranomaisille, mutta suomeksi Jumalalle”. Hän piti huolta pohjoisen edistymisestä. ”Tämän seutukunnan eteen olen elämäntyöni tehnyt.”

Kristillisyyden poika sai jo äidinmaidossa. Se oli vahvaa evästä, jossa ei ollut tippaakaan ahdasmielisyyttä. Äiti sai hengellistä evästä pyhärukouksista ja seuroista, virsistä ja Siionin lauluista. Uskoviensa keskinäiset keskustelut ja rippi syvensivät kuuliaisuutta ja nöyryyttä.

Äidissä esikoinen näki sydämen kristillisyyden esikuvan. Hänellä oli lähimmäisrakkautta niin antamisessa kuin sanomisessa. Lohdutuksen sanat hoitivat lapsia ja apua etsiviä naapureita. Ragnar puhui mielellään ja suurella rakkaudella kodin hengellisestä lahjasta. Kirkolliskokouksessa hän ilmaisi sen. ”En ole hukannut lestadiolaista perintöäni.” Se oli side kodin kristillisyyteen. Hän oli kokenut sen aina valoisana ja kasvattavana. Siinä ei ollut etikan makua, vaan eettisyyteen kasvattavaa humanismia.

Lassinantissa tunnettiin toinen merkittävä side kirkkoon ja kirkkomaahan. Äidin isoisä Matias Havela veisti Svansteinin kirkon, jonka saneerauksen yhteydessä 3.11.1974 Ragnar ja Frida lahjoittivat kynttelikön. Avioliiton he olivat solmineet kylläkin Matarengissa Övertorneån kirkossa

Fridan veljen Oskarin toimittamana. Se oli merkinnyt myös vahvaa sidettä sekä kirkkoon että herätysliikkeeseen, meän kristillisyyteen, niin kuin Laestadius usein ilmaisi.

Ragnariin sopi monta iskevää ilmaisua: kunnioitettu poliittinen johtaja, lestadiolaisuuden arvostettu tuntija, saarnamiehen verrattava julistava puhuja, suomalaisuuden mahtava ikoni. Hän oli imenyt tornionlaaksolaisuudesta aidon kiinnostuksen ihmisiin. Siihen liittyvä kansanomaisuus teki hänestä kansanjohtajan. Arvostettuna edusmiehenä ja maaherrana hänestä tuli kolminkertainen kunniaohtori Oulun, Luulajan ja Uumajan yliopistoissa.

Valitettavasti kiitelty johtaja joutui nauttimaan kiistelyn kalkkia. Ragnar sanoi Lannavaaran muistokappelin vihkimisen yhteydessä, että ainoa tehokas keino porovarkauksia ja lappalaisten alkoholismia vastaan on voimakas hengellinen herätys. Hän joutui siitä tutkittavaksi ja kantamaan sanojensa ikeen. Hän pyrki olemaan Laestadiuksen tapainen yhteiskunnallinen herättäjä pohjoisessa, mikä koski sivistyksen ja sosiaalisuuden uudistuksia. Hän koki, että herätysliike voi kirkkoa voimakkaammin toimia uudistajana. Näköala oli huimaava: ”Jumalanpelko ja siihen liittyvinä raittius ja korkea kansanmoraali tekevät tuomioistuimet työttömiksi.” Sen hän sanoi poliisina, ja valitettavasti hän ei saanut herätysliikkeen tukea, mitä vaille hän jäi myös naisen aseman vahvistamiseksi seuraliikkeessä.

Äidin hengellinen perintö säilyi Ragnarin elämässä. Kirkolliskokouksessa hän oli valmis avaamaan naisteologeille papin viran. Hän puhui lämmöllä monista naishenkilöistä, joita hän sanan käyttäjinä vertasi piispoihinkin. Heistä läheisin oli Matilda Fogman Matarengissa. Hän piti piispa ja arkkipiispa Gustaf Johanssonin toimintaa lestadiolaisuuden ajojahtina, kun tämä moitti lestadiolaisuudessa sallittavan naissaarnaajien toimintaa. Kohteena oli Parka-Maija, jonka Kolarin vt.kirkkoherra J.A.Nyman sanoi julistavan ihmisille synnit anteeksi. Enontekiön pappi Aatu Laitinen puolusti Maijaa. ”Sillä on vain innokas halu pelastaa sielut jumalattomien pappien vaikutukselta.” Ragnarin ytimeen käyvä kysymys oli ”Saattoiko Paavali olla sitä vastaan, että Parka-Maija lähti sieluja pelastamaan”?

Laestadiuksen lapsista 18-vuotias Eleonoora (myöhemmin Mäkitalo Kangosessa) lähti julistamaan evankeliumin mukaisesti herätystä Ruijan lakeuksien yli Kautokeinoon ja Altaan. Isä Lars Levin kuoleman jälkeen Juhani Raattamaalla oli tapana käydä kyselemässä Kangosessa, mitä rovasti tärkeistä asioista opetti.

Lapissa tarvittiin uudistusta. Laestadius oli aikaansa edellä monessa asiassa. Pekka Raattamaalle hurskas prinsessa Eugénia lähetti terveisiä kysellen, mitä Lapin kansa tarvitsee sielun pelastukseen. ”Kristinuskoa Lapissa on kotitarpeiksi, mutta siellä on puutetta jauhoista.” Viesti meni perille ja Pekka sai ikioman jauhosäkin lahjaksi.

”Olen itse nähnyt, minkälaisen vapautuneisuuden ja voiman uskonnollinen herätys saattaa ihmiselle antaa.”

”Lapsuuskyläni oli lestadiolainen kylä. Ihmisiä kiinnostivat poismenemiset ja ikuisuusasiat.”

”Joka tulee osalliseksi kääntymisen armosta, hänestä tulee kunnan kansalainen myös maallisen mittapuun mukaan.”

”Aatu Laitinen piti Enontekiön pitäjän kurissa. Nimismies uskalsi pelata korttia vain silloin, kun Aatu oli matkoilla.”

Lestadiolaisessa herätysliikkeessä oli paljon kristittyjä, mutta vähän ”eläviä kristittyjä”. Laestadius vaati, että hengellisen kääntymisen tulee käsittää jokainen solu ihmisen ruumiissa. Eipä ihme, että Hulluinhuonelaisessa hän ilmaisee, että ”kääntymyksen armon saanut” on maailman ihmisten silmissä ”hullu”.

Esimerkkinä Lannavaara. Koko kylä Pyhän Hengen vaikutuksesta on kääntynyt vaeltamaan Herran tietä. Kun eräs poika tuli kääntymykseen, hän tunnusti pahat tekonsa ja hyvitti varojensa mukaan vahingot, jotka hän oli aiheuttanut.

Mistä evankeliumi on tullut? Eräiden mielestä se on tullut Lapista, Jällivaarasta tai Kittilästä. Mutta mie yhdyn Raution Junnun todistukseen. Autuaaksi tekevä evankeliumi on tullut taivaasta.

Ragnar iloitsi, että hänellä oli Lapin maaherra Martti Miettusen kanssa sama pohjoisen lestadiolaisen maalaistalon tausta.

Mitä voidaan sanoa Lassinantin kotikristillisyydestä? Siihen vastaan neljällä Ragnarin soitolla ja niihin liittyvillä asioilla.

Joulun alla 1974. Kaaraneskosken partaalla asui kuusilapsinen perhe. Isä hukkuu Vietoseen, äiti kuoli äkilliseen verenvuotoon. Kuusi orpoa, mitä tehdä? Sosiaaliviranomaiset päättivät jotain, nuorena kirkkoherrana panin itseni likoon. Kirjoitin Pohjolan Sanomiin avustusvetoomuksen. Perhe sai apua. Suurin tuli Luulajasta, maaherra lähetti pari poliisiakin hoitamaan asiaa. Eikä vain yhtenä vuonna, avustustyö jatkui liki 10 vuotta. Apu auttoi, yhden lapsen lapsista kaksi toimii lääkärinä.

Piinaviikolla 1978. Pellon pappilan emäntä oli puhelimesta juuri haukuttu hyväntekeväisyydestä piinaviikolla. Soitto Luulajasta oli kuin enkelten viesti. Sopiiko, että arkkipiispa Simojoki tulee puolionsa kanssa pappilaan juhannuksen alla? Sopihan se. Ragnar järjesti 1969 ja 1978 Ruotsin ja Suomen arkkipiispojen yhteisen tarkastusmatkan Tornionlaaksoon. Viimeisemmällä kerralla oli tärkeä, että Pellon kirkkoillassa on puhujana myös saarnamies. Lehtikuvassa oli teksti: puhujina olivat arkkipiispat Martti Simojoki, Olof Sundby ja Aarno Korhonen. Siihen Ragnar: Korhonen saarnasikin taihvaallisesti!

Heinäkuussa 1981. Fridan kuoleman jälkeen Ragnar soitti oman sairautensa vuoksi väsyneenä. Sydämessä oli vahva eronikävä, samalla kuitenkin kirkas taivastoivo. Uskossa turvaten Vapahtajaansa Frida siirtyi yli viimeisen virran.

Heinäkuussa 1982. Elämä jatkui. Ragnarille Väylä oli yhteyden symboli. Soitot koskivat pitäjäjuhlaa, poikkinaintitapahtumaa. Ragnar oli suojelija, minä vihkijä. Veneellä menimme lossinrannasta Pellojärvelle. Avioparilla Raamattu kädessä. ”Jos joudun yksinäiselle saarelle ja saan ottaa kolme kirjaa, niistä ensimmäinen on Raamattu.”